

MISSTANDEN

Richt fonds op voor de zoektocht van geadopteerden naar hun biologische ouders; nu staan hoge kosten een hereniging in de weg

Mieke Breedijk

Dewi Deijle

Geeske Ruitenbergh

De drie auteurs zijn lid van de werkgroep Jeugdrecht van het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten.

Onlangs werd bekend dat het kabinet wil stoppen met buitenlandse adopties. Het is een reactie op een motie die de Tweede Kamer eerder heeft aangenomen. Maar aan de eveneens aangenomen motie om interlandelijk geadopteerden meer hulp en ondersteuning te bieden, zou óók gevolg gegeven moeten worden. Deze steun is niet alleen belangrijk voor geadopteerden, maar ook voor biologische ouders die door misstanden in het adoptiesysteem niet weten waar hun kind is.

Wij, leden van het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM), vinden het positief dat er meer aandacht is gekomen voor de misstanden en de gevolgen daarvan voor interlandelijk geadopteerden. Voor het lot van hun biologische ouders is echter nauwelijks aandacht, terwijl er bij veel adopties misbruik werd gemaakt van de armoede of medische situatie van 'geboorteparenten'. Zij wisten niet altijd dat zij hun kind voorgoed kwijtraakten.

Dit blijkt onder andere uit het werk van belangenorganisaties die zich richten op de hereniging van geadopteerden met hun biologische ouders, zoals Mijn Roots, Shapla Community en Plan Angel, en uit het onderzoek van de commissie-Joustra. Zo hebben diverse biologische moeders, die later door hun geadopteerde kind zijn teruggevonden, verklaard

dat ze dachten hun kind tijdelijk te hebben ondergebracht in een opvangtehuis, bijvoorbeeld voor medische verzorging. Vervolgens kregen zij hun kind nooit meer terug. Kinderen werden soms zelfs weggeroofd bij hun ouders om daarna te worden verkocht.

Het behoeft geen betoog dat mensenrechten in een aanzienlijk aantal adoptieprocedures zijn geschonden. Het gaat daarbij onder andere om artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Op grond van dit artikel zijn lidstaten verplicht ieders privé-, familie- en gezinsleven te waarborgen. In artikel 16 van het VN-Kinderrechtenverdrag (IVRK) staat dat geen enkel kind mag worden onderworpen aan willekeurige of onrechtmatige inmenging in zijn/haar gezinsleven. Daarnaast is ook artikel 9 IVRK, waarin expliciet is opgenomen dat kinderen en ouders niet tegen hun wil van elkaar mogen worden gescheiden, van belang.

Omdat het een fundamenteel recht is te weten wie de biologische ouders zijn en de omstandigheden te kennen waaronder de adoptie heeft plaatsgevonden (artikel 7 IVRK), verklaarden het VN-Kinderrechtencomité en diverse andere VN-organisaties in 2022 dat geadopteerden recht hebben op het kennen van de waarheid over hun afstamming.

Hun zoektocht naar afstammingsinformatie, waaronder het ware verhaal achter hun adoptie, wordt echter vaak bemoeilijkt door praktische belemmeringen, zoals fouten in adoptiedossiers (als er al dossiers zijn) en de kosten van een zoektocht in het herkomstland. Bovendien hangt ook een prijskaartje aan bijvoorbeeld dna-onderzoeken of procedures voor identiteitsherstel.

Dit maakt dat veel interlandelijk geadopteerden niet in staat zijn hun

Kinderen werden soms zelfs weggeroofd bij hun ouders om daarna te worden verkocht

eigen roots, hun wortels, terug te vinden. Hulp en ondersteuning door de overheid, die verantwoordelijk is voor het toezicht op interlandelijke adopties, is daarom mede vanuit mensenrechtenperspectief noodzakelijk. Dit staat los van de vraag of de overheid juridisch gezien aansprakelijk is voor geleden schade door een (mogelijk onrechtmatige) adoptieprocedure.

Omdat de Nederlandse overheid jarenlang had weggekeken van de misstanden, maakte toenmalig minister Sander Dekker (Rechtsbescherming) in februari 2021 namens het kabinet excuses aan de geadopteerden. Er werd meer hulp beloofd aan geadopteerden. Maar de sindsdien in het leven geroepen subsidieregelingen mogen niet worden ingezet voor individuele zoektochten in herkomstlanden en dna-projecten. Dit terwijl het veel geadopteerden daar juist om te doen is.

Het NJCM vindt daarom dat de excuses ook echt inhoud moeten krijgen door individuele geadopteerden financieel tegemoet te komen. In Nederland zijn eerder fondsen in het leven geroepen op basis waarvan individuele gedupeerden een financiële tegemoetkoming ontvangen, zoals de Tijdelijke regeling slachtoffers jeugdzorg. Zo'n fonds hoort volgens het NJCM ook te worden opgericht voor interlandelijk geadopteerden, ongeacht hun herkomstland en de periode waarin ze zijn geadopteerd.

Laat het kabinet een 'rootsfonds' opzetten voor geadopteerden die willen zoeken naar hun biologische ouders en de waarheid achter hun adoptie proberen te achterhalen. Daarmee zijn zowel zij, als hun biologische ouders – die een eventuele zoektocht alleen maar kunnen afwachten – het meest geholpen. De tijd dringt, want veel biologische ouders zijn inmiddels op hoge leeftijd. Het zou mooi zijn als zij nog een hereniging met hun verloren kind mogen meemaken.